



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 69/22
Λουξεμβούργο, 28 Απριλίου 2022

Απόφαση στην υπόθεση C-237/20
Federatie Nederlandse Vakbeweging (Διαδικασία pre-pack)

Πτώχευση επιχείρησης και δικαιώματα των εργαζομένων: σε περίπτωση μεταβίβασης των στοιχείων του ενεργητικού στο πλαίσιο διαδικασίας pre-pack, ο διάδοχος έχει κατ' εξαίρεση το δικαίωμα να μη διατηρήσει τα δικαιώματα των εργαζομένων, εάν η διαδικασία έχει οριοθετηθεί με νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις

Η κοινοπραξία Heiploeg (στο εξής: πρώην Heiploeg) απαρτιζόταν από διάφορες εταιρίες που δραστηριοποιούνταν στον τομέα του χονδρικού εμπορίου αλιευτικών προϊόντων. Κατά τα έτη 2011 και 2012, η πρώην Heiploeg συσσώρευσε σημαντικές οικονομικές ζημίες και, το 2013, σε τέσσερις από τις εταιρίες της επιβλήθηκε πρόστιμο ύψους 27 εκατομμυρίων ευρώ λόγω συμμετοχής τους σε σύμπραξη. Δεδομένου ότι καμία τράπεζα δεν δέχθηκε να χρηματοδοτήσει το πρόστιμο, κινήθηκε διαδικασία pre-pack.

Στο ολλανδικό δίκαιο, το pre-pack είναι μια πρακτική νομολογιακής προέλευσης, σκοπός της οποίας είναι, κατά τη διάρκεια της πτωχευτικής διαδικασίας, να εκκαθαριστεί η λειτουργούσα επιχείρηση (going concern) με τρόπο που θα ικανοποιήσει στον μέγιστο δυνατό βαθμό τα συμφέροντα των πιστωτών και θα διασφαλίσει τη διατήρηση όσο το δυνατόν περισσότερων θέσεων εργασίας. Οι πράξεις πώλησης του συνόλου ή τμήματος της επιχείρησης που οργανώνονται στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας προετοιμάζονται από «προσωρινό σύνδικο», η αποστολή του οποίου καθορίζεται από το αρμόδιο δικαστήριο που τον διορίζει και από τις οδηγίες που παρέχει το τελευταίο ή από τον «προσωρινό εισηγητή» ο οποίος διορίζεται προς τον σκοπό αυτόν από το ίδιο δικαστήριο ως επόπτης του προσωρινού συνδίκου. Σε περίπτωση μεταγενέστερης διαδικασίας αφερεγγυότητας, το εν λόγω δικαστήριο ελέγχει αν τα πρόσωπα αυτά ακολούθησαν όλες τις οδηγίες που τους παρασχέθηκαν και, σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, διορίζει άλλα πρόσωπα ως σύνδικο και ως εισηγητή δικαστή κατά τον χρόνο κήρυξης της πτώχευσης.

Στο πλαίσιο αυτό, κατόπιν αίτησης της πρώην Heiploeg, το αρμόδιο δικαστήριο διόρισε, τον Ιανουάριο του 2014, δύο «προσωρινούς συνδίκους» και έναν «προσωρινό εισηγητή». Τον ίδιο μήνα, η πρώην Heiploeg κηρύχθηκε σε πτώχευση και τα ίδια πρόσωπα διορίστηκαν ως σύνδικοι και ως εισηγητής δικαστής αντιστοίχως.

Δύο ολλανδικές εταιρίες (στο εξής: νέα Heiploeg), οι οποίες ενεγράφησαν στο εμπορικό μητρώο στις 21 Ιανουαρίου 2014, ανέλαβαν το μεγαλύτερο μέρος των εμπορικών δραστηριοτήτων της πρώην Heiploeg βάσει συμφωνίας μεταβίβασης στοιχείων του ενεργητικού. Δυνάμει της συμφωνίας, η νέα Heiploeg ανέλαβε τις συμβάσεις εργασίας περίπου των δύο τρίτων των μισθωτών της πρώην Heiploeg, προκειμένου αυτοί να εκτελέσουν την ίδια εργασία, πλην όμως με λιγότερο ευνοϊκούς όρους.

Η Federatie Nederlandse Vakbeweging (ομοσπονδία του ολλανδικού συνδικαλιστικού κινήματος, στο εξής: FNV) άσκησε έφεση κατά της απόφασης με την οποία η πρώην Heiploeg κηρύχθηκε σε πτώχευση. Η έφεση απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι η πτώχευση είχε καταστεί αναπόφευκτη και ότι, ως εκ τούτου, η κατ' εξαίρεση μη διατήρηση των δικαιωμάτων που παρέχονται στους εργαζομένους σε περίπτωση μεταβίβασης επιχειρήσεων ήταν εν προκειμένω δυνατή. Κατά

συνέπεια, η νέα Heirploeg δεν δεσμευόταν από τους όρους εργασίας και απασχόλησης που ίσχυαν για τους μισθωτούς πριν από τη μεταβίβαση.

Σύμφωνα με την οδηγία 2001/23¹, η οποία αποβλέπει στην προστασία των εργαζομένων διασφαλίζοντας ιδίως τη διατήρηση των δικαιωμάτων τους σε περίπτωση μεταβίβασης επιχείρησης, προκειμένου η κατ' εξαίρεση μη διατήρηση των εν λόγω δικαιωμάτων να είναι δυνατή, πρέπει να πληρούνται τρεις προϋποθέσεις: ο μεταβιβάζων πρέπει να έχει υπαχθεί σε πτωχευτική διαδικασία ή σε οποιαδήποτε άλλη ανάλογη διαδικασία αφερεγγυότητας, η διαδικασία πρέπει να έχει κινηθεί με σκοπό την εκκαθάριση των περιουσιακών στοιχείων του μεταβιβάζοντος και η εν λόγω διαδικασία πρέπει να διεξάγεται υπό την εποπτεία αρμόδιας δημόσιας αρχής (ή συνδίκου πτώχευσης εξουσιοδοτημένου από τέτοια αρχή).

Η FNV άσκησε αναίρεση ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden (Ανωτάτου Δικαστηρίου των Κάτω Χωρών), εκτιμώντας ότι αντιθέτως η κατ' εξαίρεση μη διατήρηση των εν λόγω δικαιωμάτων δεν ήταν δυνατή στο πλαίσιο διαδικασίας pre-pack και ότι, ως εκ τούτου, οι όροι εργασίας του αναληφθέντος προσωπικού έπρεπε να διατηρηθούν.

Αποφαινόμενο προδικαστικώς επί ερωτήματος του ολλανδικού δικαστηρίου, το Δικαστήριο κρίνει ότι, σε περίπτωση μεταβίβασης που έχει προετοιμαστεί στο πλαίσιο διαδικασίας pre-pack, όπως εν προκειμένω, και υπό την επιφύλαξη ότι η διαδικασία έχει οριοθετηθεί με νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις, ο διάδοχος έχει καταρχήν κατ' εξαίρεση το δικαίωμα να μη διατηρήσει τα δικαιώματα των εργαζομένων².

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Το Δικαστήριο επισημαίνει αφενός, όσον αφορά την προϋπόθεση περί κίνησης της πτωχευτικής διαδικασίας ή οποιασδήποτε άλλης ανάλογης διαδικασίας αφερεγγυότητας με σκοπό την εκκαθάριση των περιουσιακών στοιχείων του μεταβιβάζοντος³, ότι, εν προκειμένω, η αφερεγγυότητα του μεταβιβάζοντος ήταν αναπόφευκτη και ότι τόσο η πτωχευτική διαδικασία όσο και η διαδικασία pre-pack που προηγήθηκε της διαδικασίας αυτής αφορούσαν την εκκαθάριση των περιουσιακών στοιχείων του μεταβιβάζοντος, ενώ η πτώχευση είχε ήδη κηρυχθεί. Η μεταβίβαση της επιχείρησης πραγματοποιήθηκε εξάλλου στο πλαίσιο της εν λόγω πτωχευτικής διαδικασίας.

Ο σκοπός της κατ' εξαίρεση μη διατήρησης των δικαιωμάτων των εργαζομένων έγκειται στο να αποτρέψει τον σοβαρό κίνδυνο της απομείωσης της αξίας της μεταβιβαζόμενης επιχείρησης ή της επιδείνωσης των όρων διαβίωσης και εργασίας του εργατικού δυναμικού, ενώ ο σκοπός διαδικασίας pre-pack η οποία ακολουθείται από διαδικασία πτώχευσης συνίσταται στην επίτευξη της υψηλότερης δυνατής απόδοσης για το σύνολο των πιστωτών και στη διατήρηση των θέσεων εργασίας κατά το μέγιστο δυνατό. Το Δικαστήριο προσθέτει ότι ο σκοπός της προσφυγής σε διαδικασία pre-pack προκειμένου να εκκαθαριστεί μια εταιρία είναι να αυξηθούν οι πιθανότητες ικανοποίησης των πιστωτών. Κατά συνέπεια, εάν οι διαδικασίες pre-pack και οι πτωχευτικές διαδικασίες εξεταστούν από κοινού, είναι δυνατόν να γίνει δεκτό ότι οι διαδικασίες αυτές έχουν ως σκοπό την εκκαθάριση της επιχείρησης κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/23, υπό την επιφύλαξη ότι η διαδικασία pre-pack έχει οριοθετηθεί με νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ούτως ώστε να ανταποκρίνεται στην επιταγή περί ασφάλειας δικαίου.

Αφετέρου, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη διαδικασία pre-pack μπορεί να θεωρηθεί ότι διεξάγεται υπό την εποπτεία αρμόδιας δημόσιας αρχής, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 της οδηγίας 2001/23, υπό την επιφύλαξη ότι η εν λόγω διαδικασία έχει οριοθετηθεί

¹ Οδηγία 2001/23/EK του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, σχετικά με τη διατήρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων σε περίπτωση μεταβιβάσεων επιχειρήσεων, εγκαταστάσεων ή τμημάτων εγκαταστάσεων ή επιχειρήσεων (ΕΕ 2001, L 82, σ. 16), άρθρο 5, παράγραφος 1.

² Πρόκειται για τα δικαιώματα που προβλέπουν τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 2001/23. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας αφορά τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από συμβάσεις εργασίας ή από εργασιακές σχέσεις μεταξύ του μεταβιβάζοντος και του διαδόχου, ενώ το άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, απαγορεύει την απόλυση των εργαζομένων αποκλειστικά λόγω της μεταβίβασης.

³ Συναφώς, το Δικαστήριο διακρίνει μεταξύ της επίμαχης διαδικασίας pre-pack και εκείνης στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 22ας Ιουνίου 2017, Federatie Nederlandse Vakvereniging κ.λπ., [C-126/16](#) (βλ. επίσης [AT 70/17](#)), επισημαίνοντας ότι η τελευταία δεν αφορούσε την εκκαθάριση της οικείας επιχείρησης.

με νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις. Πράγματι, ο «προσωρινός σύνδικος» και ο «προσωρινός εισηγητής» διορίζονται από το αρμόδιο για τη διαδικασία pre-pack δικαστήριο, το οποίο καθορίζει τα καθήκοντά τους και προβαίνει, κατά τη μεταγενέστερη έναρξη της πτωχευτικής διαδικασίας, σε έλεγχο της άσκησης των εν λόγω καθηκόντων, καθόσον αποφασίζει να διορίσει ή μη τα ίδια πρόσωπα ως σύνδικο πτώχευσης και ως εισηγητή δικαστή της πτώχευσης.

Εξάλλου, η μεταβίβαση που προετοιμάζεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας pre-pack πραγματοποιείται μόνο μετά την έναρξη της πτωχευτικής διαδικασίας, ο δε σύνδικος και ο εισηγητής δικαστής μπορούν να αρνηθούν να προβούν στη μεταβίβαση αν θεωρούν ότι είναι αντίθετη προς το συμφέρον των πιστωτών του μεταβιβάζοντος. Επιπλέον, ο «προσωρινός σύνδικος» όχι μόνο πρέπει να λογοδοτεί για τη διαχείριση του προπαρασκευαστικού σταδίου στην έκθεση περί πτώχευσης, αλλά μπορεί επίσης να θεμελιωθεί ευθύνη του υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τον σύνδικο της πτώχευσης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582